'सगुन' साहित्यिक त्रैमासिक पत्रिकामा प्रकाशित कविताहरुको अध्ययन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय अन्तर्गत

स्नातकोत्तर तहको नेपाली विषयको दसौं पत्र (५१०–१)

प्रयोजनका लागि प्रस्तुत

शोधपत्र

त्र

शोधार्थी

चन्द्र गिरी

स्नातकोत्तर तह रोल नं. : ७२/०६४

दोस्रो वर्षको परीक्षा क्रमाङ्क :४८०१३०

त्रि.वि.वि.रजिष्ट्रेशन नं.: ९५७३–९५

नेपाली विभाग

पृथ्वीनारायण क्याम्पस

पोखरा

'सगुन' साहित्यिक त्रैमासिक पत्रिकामा प्रकाशित कविताहरुको अध्ययन

शोधपत्र

चन्द्र गिरी

शोध निर्देशकको सिफारिस पत्र

प्रस्तुत 'सगुन साहित्यिक त्रैमासिक पत्रिकामा प्रकाशित कविताहरुको अध्ययन' नामक शोधपत्र चन्द्र गिरीले मेरो निर्देशनमा तयार पार्नु भएको हो । परिश्रमपूर्वक, लगनशीलताका साथ साधना गरी तयार पारिएको यो शोधपत्रबाट म पूर्ण रुपमा सन्तुष्ट छु र आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि समिति समक्ष सिफारिस गर्दछु ।

मिति : वि.सं. २०७१/१२/१५

ई.स. : २९ मार्च, २०१५

....

कृष्णप्रसाद पौडेल
सह–प्राध्यापक
शोध निर्देशक
नेपाली विभाग
पृथ्वीनारायण क्याम्पस
भीमकालीपाटन, पोखरा

कृतज्ञता ज्ञापन

प्रस्तुत शोधपत्र मैले स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको दसौं पत्रको प्रयोजनको लागि आदरणीय गुरु सह–प्राध्यापक कृष्णप्रसाद पौडेलको कुशल निर्देशनमा तयार पारेको हुँ । यो शोधपत्र तयार गर्ने सन्दर्भमा आइपरेका विभिन्न कठिनाइहरुसँग जुध्ने प्रेरणा दिदैं सही मार्गदर्शन गराएर अघि बढ्न उत्प्रेरित गरी कुशल एवम् सहज तरिकाले दिग्दर्शन गराउनुभएकोमा उहाँ प्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्न चाहन्छु । साथै यो शोधपत्र तयार गर्ने क्रममा आफ्नो कार्यव्यस्ततालाई प्रवाह नगरी आफ्नो अमूल्य समय निकाली निर्देशन, सुझाब तथा सल्लाह दिई उत्प्रेरित गर्नुहुने आदरणीय गुरु विभागीय प्रमुख प्रा. डा. विष्णुप्रसाद पौडेल ज्यूप्रति पनि म हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

शोधपत्र तयार पार्दा आवश्यक सामग्री उपलब्ध गराइदिने सगुन पत्रिकाका सम्पादक शान्तिनारायण श्रेष्ठ ज्यूप्रति आभार प्रकट गर्दछु । त्यस्तै अन्य सामग्री उपलब्ध गराइदिने क्षेत्रीय पुस्तकालय पृथ्वीनारायण क्याम्पस प्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु । यसरी नै विभिन्न खाले व्यावहारिक समस्यासँग सङ्घर्ष गर्दै मेरो अध्ययनलाई यस अवस्थासम्म ल्याउन सहयोग पुऱ्याउने मेरी जीवन सङ्गिनी सरिता गिरी प्रति पनि हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । त्यसै गरी प्रस्तुत शोधकार्य शुद्धसँग टङ्कण गरिदिने न्यू हिमालयन कम्प्युटर इन्स्टीच्युट कुश्मा पर्वतका भरत सापकोटा प्रति समेत हार्दिक धन्यवाद प्रकट गर्दछु ।

मिति : वि.सं. २०७१/१२/१५

ई.स. : २९ मार्च, २०१५

....

चन्द्र गिरी

शोधार्थी

नेपाली विभाग

पृथ्वीनारायण क्याम्पस

भीमकालीपाटन, पोखरा

२०७१

विषय सूची

पेज नं

पहिलो परिच्छेद **१-३**

शोध परिचय १

१.१. विषय परिचय १

१.२. शोध शीर्षक १

१.३. शोध प्रयोजन १

१.४. समस्या कथन १

१.५. उद्देश्य कथन २

१.६. पूर्व कार्यको विवरण २

१.७. शोधको औचित्य ३

१.८. क्षेत्र र सिमा ३

१.९. अध्ययन विधि ३

१.१०. शोध सङ्गठन ३

दोस्रो परिच्छेद **४-१५**

कविताको सैद्धान्तिक परिचय र नेपाली कविता परम्परा ४

२.१. कविताको सैद्धान्तिक परिचय र कविता परम्परा ४

२.२. कविताको परिभाषा ५

२.२.१. कविता सम्बन्धी पूर्वीय विद्वान्हरुको धारणा ५

२.२.२. कविता सम्बन्धी पाश्चात्य मान्यता (धारणा) ६

२.२.३. कविता सम्बन्धी नेपाली विद्वान्हरुको धारणा ६

२.३. कविताका तत्त्व ७

२.४. कविताका रुपहरु ९

२.५. नेपाली कविताको विकासक्रम १०

२.५.१. नेपाली कविताको पृष्ठभूमि र काल विभाजन १०

२.५.१.१. नेपाली कविताको आधुनिक काल
(वि.सं. १९७५ देखि हालसम्म) ११

तेस्रो परिच्छेद १६-१०२

'सगुन' पत्रिकामा प्रकाशित कविताहरुको अध्ययन १६

३.१. सगुन पत्रिकाको सङ्क्षिप्त परिचय १६

३.१.१. सगुन साहित्यिक त्रैमासिक अङ्क १ देखि ६ सम्मका प्रकाशित कविताहरुको विवरण १६

३.१.२. सगुन साहित्यिक त्रैमासिक पत्रिकामा प्रकाशित भएका कविताहरुको विवरण १७

३.२. समसामयिक विषयवस्तुमा आधारित कविताहरु २४

३.२.१. 'नोट अफ डिसेन्ट' कविताको विश्लेषण २५

३.२.२. 'चुट्कीला पर्व' कविताको विश्लेषण २६

३.२.३. 'फूल' कविताको विश्लेषण २६

३.२.४. 'शुभकामना नयाँ वर्षलाई' कविताको विश्लेषण २७

३.२.५. 'ए कान्छा बा ? ' कविताको विश्लेषण २९

३.२.६. 'आयो जमाना नयाँ' कविताको विश्लेषण २९

३.२.७. 'भ्यागुताको गीत' कविताको विश्लेषण ३०

३.२.८. 'यो कस्तो' कविताको विश्लेषण ३१

३.२.९. 'पीडाचक्र' कविताको विश्लेषण ३३

३.२.१०. 'हाम्रो काका' कविताको विश्लेषण ३४

३.२.११. 'हराएको मेरो देश' कविताको विश्लेषण ३५

३.२.१२. 'पीडा, जीवन र शान्ति' कविताको विश्लेषण ३६

३.२.१३. 'आव्हान' कविताको विश्लेषण ३८

३.२.१४. 'महाकाली बनेर उठ' कविताको विश्लेषण ३९

३.२.१५. 'दशैंले फर्काएको आँसु' कविताको विश्लेषण ४०

३.२.१६. 'नयाँ संसार' कविताको विश्लेषण ४१

३.२.१७. 'कमरेड किताब खोजिरहनु भएको छ ' कविताको विश्लेषण ४२

३.२.१८. 'आगो र आँशु' कविताको विश्लेषण ४४

३.२.१९. 'ब्रह्मा, विष्णु महेश' कविताको विश्लेषण ४५

३.२.२०. 'देश अब दुख्न सक्दैन' कविताको विश्लेषण ४६

३.२.२१. 'फेरिएको रङ्ग' कविताको विश्लेषण ४८

३.२.२२. 'अखवारिया' कविताको विश्लेषण ४९

३.२.२३. 'महायज्ञ' कविताको विश्लेषण ५०

३.२.२४. 'शिखरिणी छन्द' कविताको विश्लेषण ५१
३.३. देशप्रेम सम्बन्धी कविताहरु ५२
३.३.१. 'स्वदेशको झझल्को' कविताको विश्लेषण ५३
३.३.२. 'आमा' कविताको विश्लेषण ५४
३.३.३. 'जागिरको समिकरण' कविताको विश्लेषण ५५
३.३.४. 'कर्मवीर' कविताको विश्लेषण ५६
३.३.५. 'शहिदको इच्छा' कविताको विश्लेषण ५७
३.३.६. 'बटौली ' कविताको विश्लेषण ५८
३.३.७. 'स्रष्टाको सङ्कल्प' कविताको विश्लेषण ५९
३.३.८. 'मेरो थापाठाना' कविताको विश्लेषण ६०
३.३.९. 'शिविर' कविताको विश्लेषण ६१
३.३.१०. 'शान्ति चार धाम निस्कदा' कविताको विश्लेषण ६२
३.३.११. 'मेरो देश' कविताको विश्लेषण ६४
३.४. प्रेम सम्बन्धी कविताहरु ६५
३.४.१. 'मृत्यु अघि' कविताको विश्लेषण ६५
३.४.२. 'यौटा साथीको आदि सम्झना' कविताको विश्लेषण ६६
३.४.३. 'नीरमाया शहर लागेपछि' कविताको विश्लेषण ६७
३.४.४. 'आवाज' कविताको विश्लेषण ६८
३.४.५. 'कसरी हुन्छ सम्बन्ध राम्रो ? ' कविताको विश्लेषण ६९
३.४.६. 'मोनालिसा तिमीलाई' कविताको विश्लेषण ७०
३.४.७. 'सुम्निमा तिमी' कविताको विश्लेषण ७१
३.५. सामाजिक विषयवस्तुमा आधारित कविताहरु ७२
३.५.१. 'पर्खाल' कविताको विश्लेषण ७२
३.५.२. 'बादल ओढेका बस्ती' कविताको विश्लेषण ७३
३.५.३. 'युगबिम्ब' कविताको विश्लेषण ७४
३.५.४. 'बेहोश' कविताको विश्लेषण ७५
३.५.५. 'अनुरोध' कविताको विश्लेषण ७७
३.५.६. 'भ्रमको सत्ता' कविताको विश्लेषण ७८
३.६. सांस्कृतिक एवम् धार्मिक विषयवस्तुमा आधारित कविताहरु ७९
३.६.१. 'सत्विचार' कविताको विश्लेषण ७९
३.६.२. 'दिदीसँग' कविताको विश्लेषण ८०

३.६.३. ‘रक्तरेखाहरु’ कविताको विश्लेषण ८१
३.६.४. ‘विपरीत ध्रुव’ कविताको विश्लेषण ८२
३.६.५. ‘आमा तिम्रो बोलीमा’ कविताको विश्लेषण ८३
३.६.६. ‘नयाँ वर्ष र यक्ष प्रश्नहरु कविताको विश्लेषण ८४
३.७. अन्य/विविध विषयवस्तुमा आधारित कविताहरु ८६
३.७.१. ‘मुकाबिला मेरो मृत्युसँग’ कविताको विश्लेषण ८६
३.७.२. ‘क्रम’ कविताको विश्लेषण ८७
३.७.३. ‘भानुभक्त’ कविताको विश्लेषण ८८
३.७.४. ‘देवकोटाको सम्झना’ कविताको विश्लेषण ८९
३.७.५. ‘माटो’ कविताको विश्लेषण ९०
३.७.६. ‘थरिथरिका बाँदर’ कविताको विश्लेषण ९१
३.७.७. ‘साहित्यमा शान्तिनारायण’ कविताको विश्लेषण ९२
३.७.८. ‘भानु’ कविताको विश्लेषण ९३
३.७.९. ‘शान्ति’ कविताको विश्लेषण ९४
३.७.१०. ‘कठै ! बिचरा बजेट’ कविताको विश्लेषण ९६
३.७.११. ‘माटाको माया’ कविताको विश्लेषण ९७
३.७.१२. ‘आयोडीनयुक्त नुन’ कविताको विश्लेषण ९८
३.७.१३. ‘जब लुटिन्छन् आफ्नै झण्डा र गीतहरु’ कविताको विश्लेषण ९९
३.७.१४. ‘विद्रोह र गणतन्त्र’ कविताको विश्लेषण १००
३.७.१५. ‘मान्छे मान्छै नै हो’ कविताको विश्लेषण १०१

चौथो परिच्छेद **१०३-१०७**
उपसंहार १०३
४.१ परिच्छेदगत सारांश १०४
४.२ निष्कर्ष १०६
सन्दर्भ सूची